

Vahor.

V celski okolici je visoka gora z imenom Vahor. Ker iz zapopadkov: „rasti“ so nastale poznamljevanja za gore na primer: mah, crescere, od kodar: magila, mogila, magolnik, vrhd, crescere, odkodar: brdo, vrh, crescere, odkodar: verh, bal, „crescere“, odkodar balc, balma, drih, „crescere“, odkodar: sansk. adri, breg, slov. adran, adrije, ime vesi po gori stoječe; iz adri je tudi ime postaje Adran, v ablat. Adrante pri „St. Oswald am Dranberg“, — toraj tudi se ime Vahor sme izpeljevati iz vah, crescere.

Dav. Terstenjak.

Pripovedka od starega Viničkega grada.

Kar si narod pripoveduje, niso vselej marnje, in more se iz takih pripovest marsikaj doznati. Zato povem, kar sem slišal od starega Viničkega grada, ne daleč od Varaždina. Pravil bom pa v narečji, ki se govori po Varaždinski okolici, ker to narečje je slovensko in razumljivo za vsakega Slovenca, in to bi tudi utegnilo komu všeč biti.

Vinički grad se je porušil od velikih Turških bojev, ar gda su se bojevi počeli, gospoda su pobegla vu varoše, a gradove su zapuščali, tak dugo, da je i nečisti duh dobil oblast zvrhu njih, pa onda, gda su šтели nutri stanovati, nije njim dopuščeno bilo, pa su se porušili i išče se rušiju dan danes. A vezda, da bi človek štel iti vnuter, ne pusti ga duh nečisti, ili stenu vruši tak, da se prestraši, pa odide; ili ako se pa ne boji, onda kamenja baca; ar dok je bila gosposčina, gospoda su dala kopati. Vu pivnicu jeje ne znati, gde su vrata bila, zato su dali zida trgati, da bi došli do peněz, pa bi onda z onimi penezi popravili grada. Ali kuliko su čez dan napravili, tuliko je ponoči pak nazad napravljeno bilo. Tak je navek trpelo, da nikaj su ni mogli napraviti.

Onda su odlučila, da budu samo nekaj težakov odredili za dan, a vu noči više, da se ne budu bojali, ako kaj dojde. Ali vu noči taki je splašilo muže, pa su pobegli, i od potli neda niti tam dojtí niti jako blizo ni. Zato je i drevje okol poraslo i guščava velika je postala.

Pripovedaju, da je neki pintar išel iz dela grofovskoga, gde je nabijal lagve, pa se je zamotil duže časa, pa je moral iti ponoči dimo. Ne dalko od grada je steza. Počeka ga jeden frater. Ov znal je, da tam nečisti duhi lađaju, ipak nije se prestrašil, gda je zapazil ovoga vu spodobi fratra. Frater njemu taki veli: „čuješ ti, hodi z menum; ti si pintar, da vidim, da nosiš pintarsku meštiju i obruč.“ Odgovori: „je sem.“

„Hodi samo z menum, nikaj se ne boj, ja ti vre dobro naplatim.“ Ov ga poslušá i ide za njim. Gda oni dojdu blizu grada, zemlja odstupi i vrata se odpru (ar su bila vrata zasipana i zadrta, da je ni bilo moči najti; ali su onda taki najdena bila, da je gospodar vnuter išel, a pred njim su se sama odprla). I idu nuter. Gda dojdu do lagvov, pokaže mu jednoga lagva, koj je bil pun z vinom i kojega je samo bersa držala. Onda ov nabije ovoga lagva, a gda je bil vre gotov, da mu od 'sakoga lagva jednu kupicu, da košta, a samo staro vino. Ov se je vre i pomalo napil, da je bil vre bolje kuražen. Onda ga pelja na stran vu jeden kut. Tam su bili tri lagvi, jeden samim kufrom pun, drugi srebrom, tretji cekini. Vezda mu velí, da si zeme od jednoga lagva triput kuliko goder more saki put 'zeti. Ov si 'zeme cekinov triput. Onda si je štel i štrtiput, ali mu je rekel, da ne sme više. Na sakom lagvu na penezi' je sedel jeden mali pesek, ali pesek mu nije nikaj učinil. I tak ga odpela na ono isto mesto, gde ga je zel, i rekel mu je, da ide mam dimo, da se nikaj nigdi ne ogledne. Nu ov je išel mam dimo vesel, ali gda je vre do vrat došel, si je mislil, kaj bi to bilo, da se ne bi smel ogledati; in sem vre blizu doma, sem mu ni nikaj strahu; pa se ogledne, ali nikaj nije videl. Dojde v'izu, mam veli ženi: „žena, kaj sem ti ja donesel? Veli: „kaj?“ „Ja sem

ti donesel cekine, muči, budemo dobro živeli.“ Ona njega pita: „pa gde su ti?“ On izvadí iz torbe z rubcom ali vugljenje je bilo. Onda on žalosten pripoveda nji kaj se je dogodilo. Ali on nije znal, zakaj mu je rekel, da se ne obrne nazad. Zato, da mu se penezi ne bi na vugljenje pretvorili; pa se je ogledal, i onda su mu postali na vugljenje. Onda ov se postavi na ono isto mesto, ali bi došel on, kaj bi mu povedal, kak bi mogel nazad peneze dobiti. Postavil se je frater i povedal mu je, naj ide na tekuču vodu, koja voda se je gor obrnula; na kojem mestu se voda obrne gor, pa posle dol, da je opere, i onda mu postaneju nazad kak su bili. To je učinil, i postali su mu tak kak su bili. —

Vinički grad je još od negda pred Kristuševim narodenjem, da su ga još hajdovi zidali, i da ov stari grad je bil spojen ze Zelendvorom, pod jednoga grofa spadal, ali vu sakom gradu je bil jeden riter, pa gda je ov vu Zelendvoru jel kopuna, ov iz staroga grada strelil je ga spred njega i na kla hitil; pa gda su zidari zidali pri starom gradu i v Zelendvoru, pa su si metali kladiveca ili drugo oružje, gda je bilo jednim treba, su hitili ga k onim, pa gda drugim, pa su ovi ga hitili k njim. M. Valjavec.

Opazke. Genit. plur. na -ih izgovarja se -eh, in instr. na -im -imi navadno kakor -em, -emi, post: velikeh Turških; pred velikem, -kemi; lj večidel kar l: bole namesto bolje; nj naj večkrat kar n: kon, ali tudi dostokrat kar j: koj, jega, k jemu; -ev se izgovarja -of: bojof (bojev); šтели — hoteli; išče — še; gda — kadar (kdaj); vezda — zdaj; gde — kje in kjer; pak — spet; lagev — sod; frater — mnih; vre — že; taki, mam — koj, prec; v'izu izgov. fižu (iz v hižu) — v hišo. Pis.

Kakošne ima vrag parklje?

To vprašanje se bo marsikteremu naših bravcov šaljivo zdelo; vendar je vse gola resnica, kar sem namenil pod tem naslovom „Novicam“ priobčiti.

Pred desetmi leti, ko sem še otrok bil in doma (pri sv. Križu blizo Slatine na Štajarskem) krave pasel, sem pri našem mlinu med blatom in kamenjem, ki so ga moj oče pri trebljenji steske *) izmetali, neko zelo čudno stvar našel. Bila je lepa okamnina v podobi velikega zoba ali prav za prav parklja, kateri je bil po verhu svitel in enmalo šilast, ob kraji pa ojštri rezatici podoben. Akoravno nisem vedil, kaj je bilo, sem vendar veselja poskakoval, ker sem igračico dobil, kakoršne še poprej nikoli vidil nisem. Moje veselje pa ni dolgo terpelo. Ko sem namreč najdeno okamnino dekli pokazal, je začela nad menoj kričati, da naj to reč hitro nazaj nesem, kjer sem jo vzel, sicer ne bo dobro za me, kajti je berž ko ne to kaka copernica zgubila. Z deklinim nasvetom nisem bil zadovoljen; vedil sem že, da so vse pravlice od copernic prazne kvante, ter sem svoj zaklad skerbno skril, misleči, da ga bom pri prvi priložnosti v šoli gosp. učitelju pokazal. Kar sem namenil, sem tudi spolnil.

Precej drugi dan, ko sem v šolo šel, sem svoj čudovitni kamen seboj vzel, in sem gosp. učitelja prosil, naj mi pové: odkod da je ta reč, in ako jo je res kakošna copernica iz torbe zgubila?

Gosp. učitelj vzame okamnino v roke, jo dva-trikrat premeri in pregleda, ter mi pové, da to ni nič drugega, kakor — hudičev parkelj.

Jez se tega odgovora prestrašim in vprašam: kako da je vrag ravno v naši steski parkelj zgubil?

Na to vprašanje nisem nobenega odgovora dobil.

Moji součenci posebno pa součenke so sto in sto pravlic od vražjega parklja pripovedovati znali. Nekteri so rekli, da je mlin od vraga obseden; drugi, da se je vrag v steski kopal, ob kamen udaril in parkelj odbil; zopet drugi, da so se peklenški za dušo enega človeka topli, ki je pred ne-

*) Steska je globoka graba, v kateri se voda za mline nabera. Pis.